Το Σκασιαρχείο

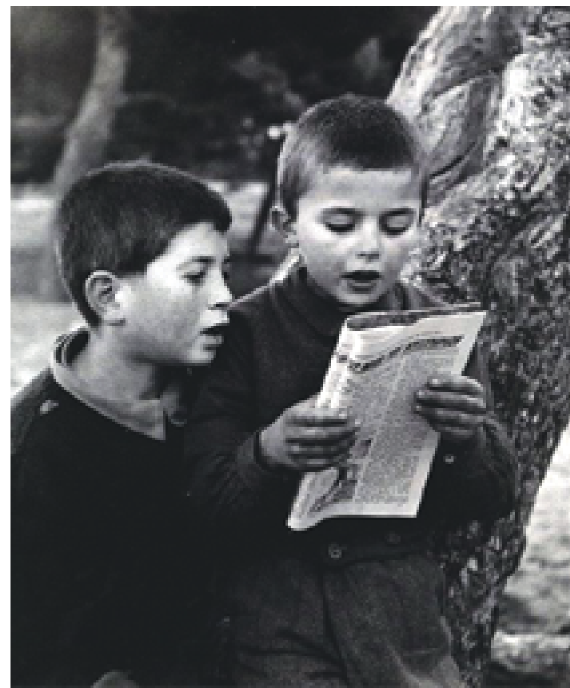
ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ **«ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ ΤΩΝ ΣΥΝΤΑΚΤΩΝ»** 6|7|2021

ΚΑΛΕΣ ΒΟΥΤΙΕΣ!

Δάσκαλος

Του **ΘΑΝΑΣΗ ΣΤΑΜΑΤΗ***

ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ, έπεσα τυχαία πάνω σε κάτι παλιά, κιτρινισμένα χαρτιά του πατέρα μου. Ανάμεσά τους, ένα μπλοκάκι όπου έγραφε πότε και σε ποιον δούλεψε, τις αμοιβές του και τα έξοδα, πολλές φόρες βερεσέδια για τη συντήρηση της οικογένειάς του από το 1947 ώς το 1970 περίπου. Σε πολλές εγγραφές ανθρώπων που του έδιναν μεροκάματα -μεροδούλια, όπως τα έγραφε- βρήκα την εγγραφή «δάσκαλος». Ξαναβρήκα έτσι πάλι μπροστά μου τον δάσκαλό μου στο δημοτικό σχολείο Δομνίστας Ευρυτανίας, τον άνθρωπο χωρίς τον οποίο ούτε Γυμνάσιο θα πήγαινα ούτε άλλες σπουδές θα έκανα.

Ο δάσκαλός μου ήταν σύζυγος της δασκάλας Σπυριδούλας Ευθ. Παπαδημητρίου και δίδαξε στο δημοτικό σχολείο Δομνίστας Ευρυτανίας, από τα μέσα της 10ετίας του 1950 ώς τις αρχές της επόμενης. Εχοντας ζήσει έντονα τη φτώχεια στα παιδικά (ορφανός πατρός από μικρή ηλικία) και νεανικά του χρόνια, ήταν ιδιαίτερα ευαίσθητος άνθρωπος. Το 1945, αμέσως μετά την Κατοχή, τελειώνοντας το γυμνάσιο Καρπενησίου, έφυγε με τα πόδια για τη Λάρισα, να δώσει εξετάσεις στην Παιδαγωγική Ακαδημία για δάσκαλος. Δανείστηκε στο Ραπτόπουλο -χωριό καταγωγής του- μια χρυσή λίρα από τον μεγαλύτερο αδελφό του για τα έξοδά του. Εφυγε ντυμένος κάτι παλιά στρατιωτικά ρούχα. Ανεβοκατέβηκε τα Αγραφα, διέσχισε τον θεσσαλικό κάμπο και έφτασε στη Λάρισα, ζητιανεύοντας ψωμί και στέγη. Τη λίρα δεν είχαν να την εξαργυρώσουν ή δεν θέλησε να την εξαργυρώσει. Ηταν οι μέρες αμέσως μετά την απελευθέρωση και οι Θεσσαλοί, με καθολική συμμετοχή στην Εθνική Αντίσταση, είχαν μάθει να βοηθούν κάθε κατατρεγμένο. Εδωσε εξετάσεις, γύρισε με τον ίδιο τρόπο στο χωριό του και επέστρεψε τη λίρα άθικτη. Ταλαιπωρήθηκε, στη συνέχεια, για να ολοκληρώσει τις σπουδές του, ταλαιπωρήθηκε με τον στρατό, γιατί η σχέση του με την Αντίσταση κατά τη διάρκεια της Κατοχής τον έκανε εθνικά ύποπτο στα χρόνια του Εμφυλίου. Γεύτηκε γι' αυτό και την πικρή εμπειρία της Μακρονήσου, αλλά επέζησε.

Μετά το 1950, που ένωσε τη ζωή του με τη Δομνιστιάνα δασκάλα Σπυριδούλα Ευθ. Παπαδημητρίου και έκανε μια ευτυχισμένη οικογένεια, εγώ και πολλοί συνηλικιώτες μου είχαμε την καλή τύχη να τον έχουμε δάσκαλο και αργότερα να μας τιμά με τη φιλία του. Ακόμα θυμάται ο, σχεδόν στην ίδια ηλικία με μένα, φίλος Ηλίας μια επιγραφή στον τοίχο της σχολικής αίθουσας: «Η ανάγκη ενός λαού μετά το ψωμί είναι η παιδεία». Είναι η αρχή την οποία έκανε πράξη στη ζωή του ο δάσκαλός μας –και ασφαλώς πλήθος άλλοι στον κόσμο δάσκαλοι– και που σημάδεψε ευεργετικά και μένα και πολλούς άλλους. Στα χρόνια παραμονής του στο χωριό συμπαθούσε ιδιαίτερα τον πατέρα μου. Συμμεριζόταν τον αγώνα του να μεγαλώσει 5 παιδιά και εκτιμούσε την εργατικότητά του. Τον τίμησε με τη φιλία του. Για να βοηθήσει, χωρίς να παριστάνει τον ελεήμονα, έβρισκε ένα πλήθος δουλειές όλο τον χρόνο, για να κάνει ο πατέρας μου μεροκάματα και να ενισχύει τα οικονομικά του. Οταν το 1959 αποφοίτησα από το δημοτικό, επέμενε τον πατέρα μου να με στείλει να δώσω εξετάσεις στο γυμνάσιο στο Καρπενήσι και θα πλήρωνε αυτός τα έξοδα. Ο πατέρας μου με έστειλε, αλλά δεν καταδέχτηκε τη χρηματική βοήθεια του δασκάλου. Αυτή τη χρονιά, 1959, γεννήθηκε ο πέμπτος αδελφός μου, τον οποίο βάφτισε ο αείμνηστος δάσκαλος, δίνοντάς του το όνομά του, Χρήστος.

«Η ανάγκη ενός λαού μετά το ψωμί είναι η παιδεία». Είναι η αρχή την οποία έκανε πράξη στη ζωή του ο δάσκαλός μας και που σημάδεψε ευεργετικά και μένα και πολλούς άλλους

Ο δάσκαλος Χρήστος Παπαδόπουλος, ο πνευματικός ευεργέτης μου, έγινε πατέρας τριών εξαίρετων αγοριών, ένας εκ των οποίων ο πολύ γνωστός στον χώρο των μουσικών δρωμένων, Θύμιος Παπαδόπουλος.

** Φιλόλογος, thanassis.stamatis@hotmail.com*

Του **ΜΠΑΜΠΗ ΜΠΑΛΤΑ***

Κοινωνικά Κινήματα και Κοινωνική Παιδαγωγική στο κέντρο της Αθήνας

Οι αγώνες στη γειτονιά του Γκύζη τα τελευταία χρόνια είναι συνυφασμένοι με τη λαϊκή συνέλευση Γκύζη - Πολυγώνου. Ξεκινήσαμε από το κίνημα ενάντια στις κεραίες και κάναμε τις πρώτες συνελεύσεις μας έπειτα από την πλατεία Συντάγματος το 2011. Οι δράσεις μας όλη αυτή την περίοδο είναι κοινωνικές, πολιτικές, πολιτιστικές, κοινωνικής οικονομίας και αλληλεγγύης. Στο πλαίσιο της δεκάχρονης παρουσίας στον δημόσιο χώρο της λαϊκής συνέλευσης Γκύζη αναπτύσσεται τα τελευταία χρόνια ένας προβληματισμός για το σχολείο της κοινότητας, τη συνεργασία των κινημάτων με την παιδαγωγική και την κοινωνική παιδαγωγική Freinet. Η οικειοποίηση του δημόσιου χώρου, οι λόφοι της Αθήνας, οι πλατείες, οι παιδικές χαρές, η αλληλεγγύη, τα πάρκα, οι καταλήψεις, οι δημόσιες υπαίθριες βιβλιοθήκες και οι πεζόδρομοι έχουν επίκεντρο τα παιδιά.

Στη λαϊκή συνέλευση Γκύζη, η βιβλιοθήκη, οι συναντήσεις της ομάδας Freinet του «Σκασιαρχείου» με εκπαιδευτικούς, ψυχολόγους και αρχιτέκτονες στο κέντρο της Αθήνας, καθώς και οι προβολές με εκπαιδευτικό περιεχόμενο προετοιμάζουν διαρκώς το έδαφος στην περίοδο της πανδημίας για μια κοινωνική παιδαγωγική. Κι αυτή λαμβάνει χώρα σε συνεργασία με τα κοινωνικά κινήματα που αμφισβητούν συνολικά την εμπορευματοποίηση του δημόσιου χώρου. Στόχος της είναι να επιστρέψει στα παιδιά το δικαίωμα στον χώρο και να επιστρέψουν τα ίδια στην ορατότητα με τη φωνή τους. Είναι αυτά τα πολιτικά χαρακτηριστικά της κοινωνικής παιδαγωγικής που κάνουν τα κινήματα να δίνουν χώρο στη συνύπαρξη όλων, μικρών και μεγάλων.

Ο λόφος του Στρέφη με τη συνέλευσή του είναι ένα τέτοιο παράδειγμα. Με αδιάλειπτη παρουσία τριών μηνών «Τα θρανία της Ανοιξης», δίπλα στα κοινωνικά κινήματα, έδωσαν φωνή στα παιδιά κι έκαναν τη συνέλευση των παιδιών, δίπλα σ' αυτήν των μεγάλων. Από την πρώτη στιγμή με τη λαϊκή συνέλευση Γκύζη σταθήκαμε αλληλέγγυοι κάνοντας δράσεις στον λόφο της Αντίστασης ή Φινόπουλου. Κι όχι μόνο. Οι δράσεις που ακολούθησαν στο κηπάκι της Τσαμαδού, στη Φωκίωνος Νέγρη, στο θέατρο «Εμπρός» και στην πλατεία Εξαρχείων δείχνουν ανάγλυφα πως ο σχεδιασμός μας για μια πόλη των κατοίκων, των παιδιών, του πράσινου, των ζώων και των ζωών μας περνά μέσα από τη συνέργεια των μικρών και των μεγάλων.

Οι τεχνικές Freinet σε ελεύθερα περιβάλλοντα έχουν στοιχεία των κοινωνικών κινημάτων. Εχουν συνέλευση, πρακτικά, αφίσα, συνεταιρισμό, αρμοδιότητες, δημόσια σφαίρα, διαμεσολάβηση, ραδιόφωνο, αλληλεγγύη και αγάπη για τους θεσμούς που κάνουμε εμείς οι ίδιοι. «Τα θρανία της Ανοιξης» στη λαϊκή συνέλευση Γκύζη αποκτούν έδαφος και πολιτική της αλληλεγγύης. Είτε είναι γραφική ύλη για τα παιδιά είτε συλλογή τροφίμων και ειδών πρώτης ανάγκης είτε είναι μια πλανόδια βιβλιοθήκη, η αλληλεγγύη στη γειτονιά μας είναι ένας τρόπος να διορθώνουμε τις ανισότητες στη διατροφή, την παιδεία, τον ελεύθερο χρόνο και τον πολιτισμό.

Δέκα χρόνια τώρα κάνουμε προβολές, έχουμε συνέλευση και δοκιμάζουμε στον χώρο μας παιδαγωγικές της χειραφέτησης. Η πανδημία μάς έσπρωξε ακόμη πιο μπροστά. Πήραμε αποφάσεις να έχουμε καθημερινά έναν ανοιχτό χώρο για συνύπαρξη και να ανανεώσουμε τη σχέση μας με τη γειτονιά. Και να δικτυωθούμε με τις άλλες γειτονιές, να συμμετέχουμε σε κοινές πρωτοβουλίες, να συμμετέχουμε σε κινήσεις αλληλεγγύης έξω από τα σχολεία και να κάνουμε τον χώρο μας μια ανοικτή βιβλιοθήκη, έναν συνεταιρισμό κι έναν χώρο λήψης αποφάσεων για δράσεις στην κοινότητα.

Η συμβολή της κοινωνικής παιδαγωγικής στις δράσεις μας είναι σ' ένα μεγάλο μέρος του κέντρου της πόλης. Συνεργαζόμαστε με τις άλλες λαϊκές συνελεύσεις όπως αυτή των Εξαρχείων, δρούμε ενάντια στον φασισμό, κάνουμε εκδηλώσεις για την ιστορία της γειτονιάς μας στον πόλεμο ενάντια στον φασισμό, δρούμε μαζί με κινήσεις στην Κυψέλη, όπως αυτή από το «Μυρμήγκι», συμμετέχουμε στα κινήματα για τη στέγη και το περιβάλλον, αναπτύσσουμε τις ιδέες της αυτοδιαχείρισης και παρεμβαίνουμε προς όφελος του δημόσιου χώρου στο Πεδίον του Αρεως, στο πολιτιστικό της Ευελπίδων, στο περίπτερο της Φωκίωνος Νέγρη και στην πλατεία Πρωτομαγιάς.

Απελευθερώνουμε τις τεχνικές μας έξω από το σχολείο!

** Δάσκαλος, μέλος του «Σκασιαρχείου»*

Τση τάξης τα παθήματα, του δάσκαλου τα πάθη

Της **ΑΓΓΕΛΙΚΗΣ ΑΓΑΛΙΑΝΟΥ***

Οι «Ομιλίες» είναι παραδοσιακά λαϊκά θεατρικά δρώμενα της Ζακύνθου. Γραμμένες σε δεκαπεντασύλλαβο ομοιοκατάληκτο στίχο από ανώνυμους δημιουργούς κρατάνε από τον 17ο αιώνα ώς τις μέρες μας. Αποτελούν μια μορφή θεάτρου του δρόμου καθώς παίζονται στο ύπαιθρο και σε πλατείες και έχουν σκωπτικό χαρακτήρα, σατιρίζοντας την αριστοκρατία, τους αφεντάδες, τους έχοντες και κατέχοντες και τα κακώς κείμενα. Πρόκειται για ένα πάντρεμα του κρητικού θεάτρου, που έφεραν στο νησί Κρήτες πρόσφυγες τον 17ο αιώνα, και της βενετσιάνικης Comedia dell' Arte, από την εποχή της βενετοκρατίας στα Επτάνησα. Οι ηθοποιοί ήταν άντρες (και στους γυναικείους ρόλους) και, παλαιότερα, φορούσαν μάσκες. Την παράδοση κρατούν ακόμη ζωντανή στο νησί πολιτιστικοί όμιλοι και νέες/νέοι δημιουργοί με σύγχρονη θεματολογία και στήσιμο παραστάσεων, ενώ το 2018 ανέβηκε για πρώτη φορά στη σκηνή Ομιλία παιγμένη αποκλειστικά από γυναίκες. Ενδεικτικά της γραφής της Ομιλίας είναι τα παρακάτω στιχάκια της συναδέλφισσας εκπαιδευτικού Αγγελικής Αγαλιανού.

Δασκάλα: Για πού να τζου 'ρθει συφορά,
λέει «τα σκολειά ανοίξαν»
Ουρέ Τζωρτζέτο, άσ' τηνε
την έρμη ευτή τη μύξα!
Ω Αγιε μου Διονύσιε,
βγάρ' το μωρέ απ' το στόμα!
Δασκάλα με σπουδάξανε,
γίνηκα νοσοκόμα...

«Φόρ' τη μουτσούνα σου καλά!»,
«πλύν' το ευτό το χέρι»
Εφέτο τι επέρασα ο Αγιος το ξέρει...
Μα από γουέμπε, σκάιπ και ζουμ,
κάλλιο μάσκα κι αντάμα!
Ακόμα ένα «ΔΕ Μ' ΑΚΟΥΣ;;;»
και θ' άρχιζα το κλάμα!

Πού τα 'μαθαν οι διάοτσοι,
τόσο εγω δε τα παίρνω;
Κι έκαμα κι επιμόρφωσες
κι ακόμα παραδέρνω..
Το '80 που εδιορίστηκα
ποίος το 'χε φαντασμένο
πως το σκολειό θα ήτουνα
τσι οθόνες φορτωμένο...

Λέλος: Κυρία, την έβαλα!
Διονυσάκης: Κι εγω!
Κερέτα: Κι εγώ τα 'χω πλυμένα!
Δασκάλα: Σωπάτε, με μουρλάνατε ουρέ αφορεσμένα!

Αντζουλίνα: Κυρία, το τεστ δεν έκαμα!
Τζωρτζέτος: 'Γω το 'χω καμωμένο!
Διονυσάκης: Ψέματα λέει, το 'βρηκα κλειστό και πεταμένο!

Τζωρτζέτος: Για ευτό τον παλιοκορωνιό
γίναμε οχτροί από φίλοι!

Δασκάλα: Λοιπό, βάλετε χερικό
μη και δεν έβγει η ύλη!
Φιορούλα: Βγήκε στο φροντιστήριο,
κυρία, και μη σκάτε!
Κέβουλα: Για εσέ που είσαι του βουλευτή!
Φιορούλα: Ναι, πέστε να με φάτε!
Φταίω που απ' τα γεννοφάσκια μου
κι από πάππου προς πάππου
ήμουνα λέει άριστη;! Γι' αυτό μου λέτε
«ντράπου»;

Τι να ντραπώ; Που από παιδί
είχα προγυμναστάδες;
Τι; Να 'χα μόνο το σκολειό
αφού είχα τσου παράδες;!
Πώς ήθελε να έγραφα στο σκέδιο δεκάξι;
Από την ενισχυτική;

Δασκάλα: Σώπα, Φιορούλα, εντάξει!
Κεβή, μιλιά! Μη φτάσουνε
στου Βουλευτή τ' αυτία
ότι μέσα στην τάξη μου εγίνηκε ανταρσία!
Σου λέει αξιολόγηση από χρόνο σε χρόνο!
Δυο χρόνια μου μείνανε,
να 'βγουνε μ' έναν πόνο!
Τζωρτζέτο, έβγα για μάθημα!

Τζωρτζέτος: Πάλι εγώ, κυρία;
Που ούλο το γουέμπε το 'βγαλα
στη μαύρη ερημία!
Ενα λάπτο τση συφοράς
κι ίντερνε του γειτόνου!
Τι να 'βγω μάθημα να πω;
Τα ίδια θα λέω του χρόνου!

Δασκάλα: Λοιπό, μάθημα σήμερο,
το γλέπω, δε θα γένει!
Για και να μην την είχανε
την κοινωνιολογία βγαρμένη!
Ηθελε ούλα αριστερά
να βγάναν την ογδόη!
Τι λέω; Εβουρλίστηκα!
Μ' ευτό το αριστοσόι
δεν ξέρεις αν είναι σήμερο
ή πενήντα χρόνια οπίσω!
Εκειά που έζησα παιδί,
πάλι έμελλε να ζήσω!

Κεβούλα: Για να μη ζήσουμε, λοιπό,
κι εμείς και τα παιδιά μας
όπως έζηε ο νόνος μας
και τα προγονικά μας,
άσε δασκάλα να μιλώ,
μίλιε κι εσύ κοντά μου!
Τα δίκια είναι του λαού,
δικά σου και δικά μου.

Κι άμα δεν έχει ο λαός σκολειό,
ψωμί και στόμα,
αν ποπολάρος γίνηκε,
σαν κείνονε του Ρώμα,
αλί σ' εκειόν που τ' όνομα
το 'χει στο λίμπρο ντ' όρο
κι αλίμονο στο θεριστή
που ανέμους 'χε για σπόρο.

Δασκάλα: Ε, το κουδούνι εβάρεσε,
μαζώχτε το κοντύλι!
Το μάθημα εγίνηκε, κι ας μη βγήκε η ύλη.

** Εκπαιδευτικός, μουσικός, αφηγήτρια*

Πίσω από την πόρτα της τάξης

ΟΤΑΝ ΚΛΕΙΝΕΙ Η ΠΟΡΤΑ της σχολικής τάξης, ανοίγεται μέσα της μια ζωή. Η ζωή που μοιράζονται καθημερινά για 6 με 7 ώρες, επί πέντε μέρες την εβδομάδα, ο δάσκαλος, η δασκάλα, με τις μαθήτριες και τους μαθητές τους. Και το μοίρασμα αυτό δεν αφορά μόνο τον χώρο και τις γνώσεις αλλά και πολλά άλλα, όπως συναισθήματα, σκέψεις, βιώματα και προβληματισμούς όλων, παιδιών όπως και εκπαιδευτικών. Τα μέλη της κοινότητας της τάξης μαθαίνουν να επιλύουν διαφορές, να συζητούν και να συναποφασίζουν, να οργανώνουν και να παρουσιάζουν τη δουλειά τους, να βγαίνουν μπροστά και να αρθρώνουν λόγο. Ο/η εκπαιδευτικός είναι ο/η ενορχηστρωτής/τρια όλων αυτών. Είναι το σημαντικό πρόσωπο για τα παιδιά και το σημείο αναφοράς τους. Δημιουργεί μια σχέση μαζί τους, άλλοτε λιγότερο δυνατή και άλλοτε καθοριστική.

Η τάξη, όμως, δεν είναι ξεκομμένη από την κοινωνία. Οι όποιες αλλαγές συμβαίνουν σε κοινωνικό και πολιτικό επίπεδο επηρεάζουν την τάξη και τον δεσμό που δημιουργείται. Το πλαίσιο, ειδικότερα, που θέτει το εκάστοτε υπουργείο Παιδείας και η ακολουθούμενη εκπαιδευτική πολιτική είναι καθοριστικά για τη ζωή στα σχολεία. Η συγκυρία ποτέ δεν είναι αδιάφορη: οι διατιθέμενοι πόροι, η στελέχωση των σχολείων, οι συνθήκες εργασίας, τα προγράμματα σπουδών, η κατανομή των ωρών, η εκπαίδευση, η επιμόρφωση και η στήριξη των εκπαιδευτικών, η εκπαίδευση των γονέων, ο έμπρακτος σεβασμός των δικαιωμάτων των παιδιών, είναι σημαντικοί παράγοντες που διαμορφώνουν την εκπαιδευτική πραγματικότητα και τη ζωή όλων, μέσα και γύρω από τα σχολεία.

Μια πολύ προβληματική κατάσταση, κατά την κρίση μας, διαμορφώνει η εκπαιδευτική πολιτική των δύο τελευταίων χρόνων. Μια πολιτική που βρίσκεται σε λάθος κατεύθυνση και αντιμάχεται, αντί να στηρίζει, το δημόσιο σχολείο. Το δημόσιο σχολείο μπορεί να κάνει (και έχει κάνει) πολλά και σημαντικά βήματα χάρη στις πρωτοβουλίες και τη δουλειά των εκπαιδευτικών, που αφουγκράζονται καθημερινά τις ανάγκες και την αγωνία των παιδιών και των γονέων τους και που έχουν την ευκαιρία να βλέπουν τα παιδιά να μεγαλώνουν, να ανεξαρτητοποιούνται και να ακολουθούν τον δικό τους δρόμο στη ζωή.

Η εκπαιδευτική πολιτική, ωστόσο, των τελευταίων χρόνων ολοένα και στενεύει τα περιθώρια μέσα στην τάξη ώστε τα παιδιά να είναι δημιουργικά και ενεργά. Οταν όλα θα πρέπει από την αρχή να είναι προκαθορισμένα, με αυστηρό και προγραμματισμένο τρόπο, όταν τον τόνο δίνουν οι εξετάσεις και οι αξιολογήσεις, πώς θα δίνεται χώρος στα παιδιά να παίρνουν πρωτοβουλίες και να αποφασίζουν; Ποιο θα είναι το πνεύμα της εκπαιδευτικής εργασίας; Μέσα από τις πρωτοβουλίες, τα παιδιά κινητοποιούνται και εξελίσσονται και, όταν δεν τους δίνεται ο κατάλληλος χώρος και χρόνος, απογοητεύονται και εγκαταλείπουν κάθε προσπάθεια.

Ολα τα παιδιά μπορούν να ανέβουν στο βάθρο της επιτυχίας, αλλά με τον δικό τους ρυθμό, τις δικές τους μαθησιακές διαδρομές, τη δική τους προσωπική απόφαση και εμπλοκή. Και (να μην το ξεχνάμε ποτέ αυτό!) ξεκινώντας από διαφορετικές αφετηρίες και με διαφορετικά εφόδια. Εξ ου και η αναγκαιότητα και η σημασία της διαφοροποιημένης παιδαγωγικής. Οταν, όμως, οι εκπαιδευτικοί εργάζονται με τον φόβο μήπως δεν αξιολογηθούν καλά, αν τα αποτελέσματα των παιδιών στις τυποποιημένες αξιολογήσεις που επίκειται δεν είναι καλά, πώς να βρουν το κουράγιο και την όρεξη να δουλέψουν δημιουργικά και ουσιαστικά; Από πού να το αντλήσουν αυτό το κουράγιο; Πώς θα αφήνουν τα παιδιά να εκφράζονται ελεύθερα; Πώς θα κάνουν τα παιδιά να μη φοβούνται, να αποτινάξουν την ανασφάλεια και να ενισχύσουν την αυτοπεποίθησή τους, όταν αυτοί οι ίδιοι θα φοβούνται να διδάξουν μέσα σ' ένα σχολικό πλαίσιο όπου οι διευθύντριες/διευθυντές και οι σχολικοί σύμβουλοι δεν θα είναι πλέον σύμμαχοι και βοηθοί, αλλά κριτές και αξιολογητές τους;

Οταν, αύριο, οι γονείς θα τρέχουν αγχωμένοι να βρουν τα καλύτερα σχολεία για τα παιδιά τους, αφήνοντας πίσω τους άλλους γονείς και τα παιδιά που (εκείνοι θεωρούν ότι) αντιμετωπίζουν δυσκολίες, όταν τα σχολεία θα συγκρίνονται μεταξύ τους και θα ανταγωνίζονται για πιστώσεις και χορηγίες, πώς τότε μια τάξη και ένα σχολείο θα είναι συμπεριληπτικά και ισότιμα και τα παιδιά θα παρακινούνται και θα στηρίζουν το ένα το άλλο;

Αν θέλουμε ένα σχολείο δημόσιο, συμπεριληπτικό και δημοκρατικό, όπου τα παιδιά θα γίνονται ευτυχισμένα και μορφωμένα πρόσωπα, υπεύθυνα και συνεργατικά μέλη μιας δημοκρατικής κοινωνίας, οφείλουμε να εργαστούμε και να παλέψουμε γι' αυτό. Και αυτό κάνουμε! Αυτό είναι που κάνει τόσο σημαντική για εμάς, τα μέλη του Σκασιαρχείου, την παιδαγωγική Φρενέ. Γιατί ο Φρενέ δεν περίμενε τη μεγάλη επαναστατική στιγμή για να βάλει μπροστά το έργο του. Για εκείνον, όπως και για μας, ο δρόμος είναι ένας: παλεύουμε μέσα από τις συλλογικότητές μας για τη διαμόρφωση μιας προοδευτικής εκπαιδευτικής πολιτικής υπέρ του δημόσιου σχολείου, αλλά παράλληλα έχουμε απόλυτα συνείδηση ότι μέσα στην τάξη είμαστε πάντοτε τα σημαντικά πρόσωπα και μπορούμε να κάνουμε πολλά. Και αυτό δεν μπορεί να μας το αφαιρέσει καμία κυρία Κεραμέως!

Η Συντακτική Επιτροπή
Βογανάτσης Δαμιανός, Δημοπούλου Φωτεινή, Μπαλτάς Μπάμπης, Μπάρκα Κατερίνα, Παούρη Κατερίνα, Παπαδόπουλος Χάρης, Σπίτα Βίκυ

Επικοινωνήστε μαζί μας και στείλτε μας τα κείμενά σας για δημοσίευση στο μέιλ: periodikofreinet@gmail.com

Γνωρίζοντας τα παραμύθια του Βάλτου

Του **ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΚΟΛΟΒΟΥ***

Τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνος λήγοντος ξυπνήσαμε.
Ἀπόβλητοι ὅλων τῶν παραμυθιῶν.
Στα χιόνια πάλι.
Ορ. Αλεξάκης

Με αυτήν την έγνοια -μην ξυλιάσει η ψυχή μας- πιάσαμε τον μίτο απ' την αρχή: Απαγκιάσαμε στα λαϊκά παραμύθια. Να 'μαστε, λοιπόν, σε μια εποχή όπου οι συνθήκες εργασίας αλλάζουν ραγδαία, όπου η πυρηνική οικογένεια, νομοτελειακά θα 'λεγε κανείς, τείνει να μεταβληθεί σε μονογονεϊκή. Με τους γονείς να αδυνατούν όλο και περισσότερο να ανταποκριθούν στον ρόλο τους, το σχολείο απομένει να επωμίζεται ολόκληρο σχεδόν το βάρος, προκειμένου να μεταδώσει στα παιδιά πολύτιμες αξίες και απαραίτητες στη ζωή κοινωνικές στάσεις. Διότι η βασική αποστολή του σχολικού θεσμού, από καταβολής του μέχρι σήμερα, εκτός από την κατανομή της κοινωνικής εργασίας, ήταν και παραμένει, σύμφωνα με τον πατέρα της Κοινωνιολογίας Εμίλ Ντιρκέμ, η μεταβίβαση της συσσωρευμένης γνώσης και της πολιτιστικής κληρονομιάς στις επερχόμενες γενεές. Ετσι δρα συνεκτικά –και υπ' αυτήν την έννοια συντηρητικά– επί του οργανωμένου κοινωνικού συνόλου και η ζωή συνεχίζεται ομαλά.

...Και τα παραμύθια, αναπόσπαστο κομμάτι του λαϊκού πολιτισμού, παρότι θεωρούνται σήμερα παρωχημένα στην ψυχαγώγηση των ενηλίκων, δεν παύουν να παραμένουν πολύτιμα, για τον παρηγορητικό τους λόγο, και αναντικατάστατα στη διαμόρφωση του χαρακτήρα και της προσωπικότητας του παιδιού...

Βρισκόμαστε στις αρχές του τρέχοντος αιώνος, όταν, με αφορμή το πρότζεκτ «Τα παραμύθια της γιαγιάς» που εκπόνησε η τελευταία τάξη ενός σχολείου, ο σχολικός σύμβουλος των σχολείων της επαρχίας Βάλτου ανέλαβε την πρωτοβουλία, να καταγραφούν κατά το δυνατόν τα λαϊκά παραμύθια της περιοχής, με φορείς κυρίως τους μαθητές των μεγαλύτερων τάξεων από τα σχολεία της περιοχής εμβέλειάς του. Σκοπός; Να εμπλακούν τα ίδια τα παιδιά στη διαδικασία διάσωσης της πολιτιστικής κληρονομιάς σ' έναν τομέα που τα ενδιαφέρει άμεσα.

Τούτο θα προέκυπτε ως απόρροια της τελευταίας δραστηριότητας ενός πρότζεκτ διάρκειας δυο τριών ωρών, που ανέπτυσσε σε κάθε σχολείο ο ίδιος, με τη σκυτάλη να περνά στον δάσκαλο της τάξης, για να συνεχίσει, αν επιθυμούσε, με την καταγραφή των παραμυθιών του τόπου. Στο «άνοιγμα» αυτό ανταποκρίθηκαν οι δάσκαλοι και οι δασκάλες δώδεκα σχολείων της περιοχής -ολιγοθέσια στη συντριπτική τους πλειονότητα, εντός κι εκτός του προγράμματος της ελπιδοφόρας, εκείνη την εποχή, Ευέλικτης Ζώνης. Οι εκπαιδευτικοί κάλεσαν στο σχολείο ηλικιωμένους για να αφηγηθούν παραμύθια ή τους επισκέφτηκαν με τα παιδιά, βιντεοσκόπησαν ή μαγνητοφώνησαν τις αφηγήσεις τους ή απλώς ανέθεσαν στις μαθήτριες και τους μαθητές να γράψουν ένα παραμύθι που τους διηγήθηκε κάποιος συγγενής τους. Κι έπειτα στο σχολείο τα επιμελήθηκαν και τα εικονογράφησαν ανάλογα. Ετσι προέκυψε ένας πλούτος από παραμύθια μαγικά, ευτράπελα, ιστορίες έμμετρες ή με παροιμίες, μύθοι και παραδόσεις του τόπου.

Εκτοτε, πέρασαν περισσότερα από δεκαπέντε χρόνια. Εκείνα τα παιδιά έγιναν άντρες και γυναίκες... Και να που η Δημοτική Βιβλιοθήκη Αμφιλοχίας, της πρωτεύουσας της περιοχής, δέχτηκε την ευγενική προσφορά τού τότε σχολικού συμβούλου και είχε την ευαισθησία να εκδώσει μια συλλογή 57 παραμυθιών εκείνου του υλικού. Προχώρησε, λοιπόν, σε μια αμοιβαία χειρονομία ανταπόδοσης προς τους μαθητές και μαθήτριες εκείνης της εποχής, με την πίστη ότι μ' αυτόν τον τρόπο συμβάλλει στην ευρύτερη διάδοση των παραμυθιών του τόπου στις νεότερες γενεές και στη διάσωση μέρους της λαϊκής παράδοσης.

---

* *Δάσκαλος, πρώην σχολικός σύμβουλος, kolovos@sch.gr*